

Motion till riksdagen 2025/26:410

av **Niels Paarup-Petersen (C)**

Statlig kontrollstyrka mot livsmedelsfusk

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna att inrätta ett statligt kontrollorgan med fokus på livsmedelsfusk, liknande de specialenheter med fokus på livsmedelsfusk som finns i bl.a. Danmark, Nederländerna och Storbritannien, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Livsmedelsfusk är ett ökande internationellt problem och Sverige är inget undantag. Aktörer som ägnar sig åt livsmedelsfusk gör det med stor ekonomisk vinning och låg risk för upptäckt. Kombinerat med en låg straffskala är det i dag gynnsamt för aktörer att bedriva kriminell livsmedelsverksamhet.

Livsmedelsfusk innebär bland annat att varor och produkter modifieras och framställs som något annat än vad de är och märks om med nya bästföredatum samt att importerade produkter kallas för svenska och konventionella produkter blir ekologiska. Fusk medför i vissa fall allvarliga hälsorisker för konsumenterna.

Utöver hälsoriskerna för konsumenterna drabbar livsmedelsfusk samhället och livsmedelsbranschen negativt. De fuskande verksamheterna agerar på en svart marknad, undviker tullar och skatter och får därmed konkurrensfördelar gentemot de verksamheter som sköter sig.

I dag får 99 procent av de 89 000 livsmedelsanläggningarna i Sverige sin tillsyn via kommunala kontrollorgan, en tillsyn som är finansierad genom att företagen betalar för kontrollbesöken de får. Arbetet för att motverka livsmedelsfusk skiljer sig från detta på så sätt att kontrollerna är mer komplexa och tidskrävande och tar mer resurser och tid i anspråk. Kontrollerna av fusk kan dessutom leda till hotfulla och farliga situationer för inspektörerna.

De kommunala kontrollorganen saknar idag både tillräcklig finansiering och heläckande kompetens för det omfattande spanings-, utrednings- och analysarbete som krävs för att motverka storskaligt livsmedelsfusk.

I Danmark, Nederländerna och Storbritannien har man inrättat statliga specialenheter som bland annat ägnar sig åt kontroller och åt att motverka livsmedelsfuskande verksamheter. Vid dessa kontrollorgan arbetar jurister, ekonomer, utredare, journalister och före detta poliser som tillsammans besitter den breda kompetens som behövs för att motverka det storskaliga livsmedelsfusket.

Sverige har halkat efter i denna utveckling. Livsmedelsverket, som är samordnande myndighet av livsmedelskontrollen, har rapporterat till regeringen att Sverige i dagsläget inte är ändamålsenligt rustat för att arbeta med kontroll av fusk med livsmedel. Därtill består det möjliga statliga stödet från myndigheten till kommunerna av endast två statsinspektörer. I flera andra europeiska länder räknas antalet inspektörer i hundratal.

Sverige behöver ta krafttag mot det ökande livsmedelsfusket och inrätta ett statligt kontrollorgan med fokus på livsmedelsfusk, i likhet med vad som finns i exempelvis Danmark, Nederländerna och Storbritannien.

Niels Paarup-Petersen (C)